

Koľko stoja služby

Barbora Hrozenková

Výdavky na služby v rezorte obrany sú jednou z najmenej zmapovaných oblastí Revízie výdavkov na obranu. Dôvodom je o. i. fakt, že najväčšie výdavky z tejto kategórie boli použité na zabezpečenie bezpečnosti a obrany štátu a zväčša podliehajú utajeniu. Výdavky MO SR na služby v posledných rokoch rástli aj v súvislosti so zabezpečovaním školení a kurzov pre personál z dôvodu nákupu novej leteckej techniky (stíhacie lietadlá F-16, vrtulníky UH-60 Black Hawk, dopravné lietadlá C-27J Spartan). V ostatných oblastiach sú výdavky pomerne stabilné. Potenciál úspor do výšky 20 % vzniká pri zvážení outsourcovania napr. stravovacích alebo upratovacích služieb po vzore zo zahraničia (UK, Austrália a i.). Efektívnosť outsourcingu však závisí od trhových podmienok, interných kapacít rezortu, ale aj ďalších, napr. bezpečnostných faktorov jeho zavedenia. Komentár mapuje obdobie rokov 2011-2020.

Zhrnutie

Podľa Revízie výdavkov na obranu tvoria výdavky na tovary a služby takmer tretinu bežných výdavkov rezortu. Po ministerstve vnútra sú druhé najvyššie spomedzi všetkých kapitol. V rokoch 2016 – 2019 vynaložilo MO SR na tovary a služby v priemere 261 mil. EUR ročne, z toho viac ako 40 % predstavujú výdavky na služby (107 mil. EUR). ([ÚHP, 2020](#))

Podiel výdavkov na služby na bežných výdavkoch je na MO SR väčší, než v iných rezortoch. V tých podpoložkách, v ktorých je MO SR nad priemerom ostatných rezortov, je však tento fakt odôvodniteľný rezortne špecifickými výdavkami (obrné nákupy, zabezpečovanie činnosti OS SR a pod.) (RIS, 2021)

Najväčší podiel na výdavkoch na služby majú tzv. „Špeciálne služby“ – podobne, ako v prípade iných rezortov SR. (RIS, 2021) Do tejto kategórie patrí napr. ochrana objektov, techniky a materiálov vrátane bezpečnostných služieb, služby poskytnuté formou outsourcingu, prieskumné a projektové práce, vypracovanie metodík a i.

Druhou najvýznamnejšou kategóriou výdavkov na služby na MO SR sú „Školenia, kurzy, semináre, porady, konferencie, sympóziá“. MO SR zvýšilo podiel financovania na túto kategóriu najmä od roku 2017 aj v súvislosti s potrebou zaškolenia personálu na novú leteckú techniku (F-16, UH-60 Black Hawk, C-27J Spartan).

Stravovanie (tretia najväčšia položka) si zabezpečuje rezort v sídle ministerstva v Bratislave interne. K outsourcing-u dochádza na vybraných útvaroch a zložkách v rámci SR. Cenovo sú oba spôsoby zabezpečovania stravovania približne rovnaké.

Outsourcing môže byť efektívnym spôsobom zabezpečovania služieb v štátnej správe. Toto riešenie však nie je univerzálne ani jednoznačne ekonomicky najvýhodnejšie a jeho využitie je potrebné zvažovať pre každý prípad individuálne.

Odporúčania:

- **v rámci budúcich procesno-organizačných analýz MO SR hodnotiť aj oblasť služieb, napr. centralizáciu vybraných služieb v MO SR s cieľom zefektívniť ich poskytovanie**

Materiál prezentuje názory autora a Analytického útvaru MO SR, ktoré nemusia nevyhnutne odrážať oficiálne názory a politiky Ministerstva obrany SR. Cieľom komentárov AÚ je podnecovať a zlepšovať odbornú a verejnú diskusiu na aktuálne témy v oblasti obrannej a bezpečnostnej politiky štátu. Práca neprešla jazykovou úpravou. Komentár bol spracovaný v rámci úlohy 4.1 Implementačného plánu Revízie výdavkov na obranu 2020 (Analýza prevádzkových výdavkov MO SR a OS SR neposúdených revíziou).

Revízia výdavkov na obranu z roku 2020 pokrýva oblasť služieb len veľmi okrajovo.

Väčšinu služieb si rezort obrany zabezpečuje interne.

- **zvážiť možnosť centralizovane vykazovať výdavky na externé poradenské služby poskytované v rezorte s cieľom zvýšiť ich transparentnosť**
- **pri zabezpečovaní služieb vždy vyhodnocovať možnosti outsourcovania na základe trhovej ceny a interných spôsobilostí rezortu (make vs. buy analysis)**

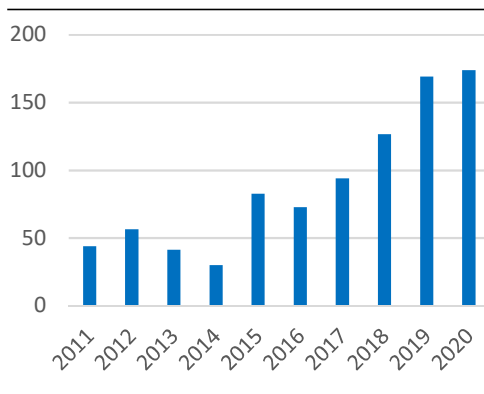
Výdavky na služby v rezortoch SR

MO SR dáva v rámci bežných výdavkov na služby percentuálne viac financií, než iné rezorty.

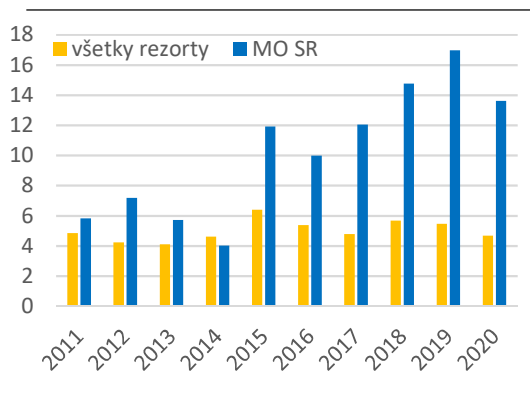
Celková suma výdavkov MO SR v kategórii 637 (Služby) za sledované obdobie rokov 2011-2020 takmer kontinuálne rástla (s výnimkou rokov 2013, 2014 a 2016, kedy došlo k poklesom) súvisiacim najmä s podpoložkami 637005 a 637022. V roku 2020 v porovnaní s rokom 2011 narástla hodnota výdavkov na služby takmer 4-násobne (Graf č. 1).

Trend rastu výdavkov na služby bol v sledovanom období viditeľný aj na ostatných ministerstvách, avšak nie v tak výraznej miere. Celkovo boli výdavky na služby v ostatných rezortoch v roku 2020 v porovnaní s rokom 2011 vyššie 1,6-násobne.

Graf č. 1: Vývoj výšky výdavkov na služby na MO SR (2011-2020), v mil. EUR

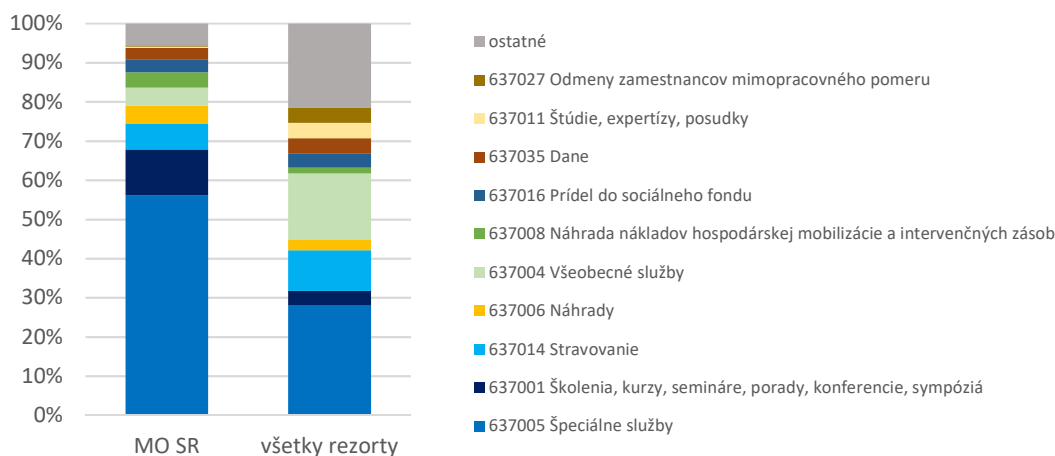
Graf č. 2: Podiel výdavkov na služby na bežných výdavkoch - MO SR vs. všetky rezorty spolu (v %)

Zdroj: RIS, 2021; ÚSRK, 2021

Zatiaľ čo podiel výdavkov na služby na bežných výdavkoch bol v prípade jednotlivých ministerstiev v rokoch 2011-2020 relatívne stabilizovaný (priemerne medzi 4-6%), na MO SR táto hodnota výraznejšie narastala najmä od roku 2015, kedy sa zväčša pohybovala nad hranicou 12 % bežných výdavkov rezortu. (Graf č. 2)

Graf č. 3: Štruktúra výdavkov na služby MO SR vs. všetky ministerstvá spolu (2011-2020)

* od r. 2016 je do grafu započítavané aj nové Ministerstvo investícií, reg. rozvoja a informatizácie

Zdroj: RIS, 2021; ÚSRK, 2021

Okrem tzv. špeciálnych služieb je najviac financií smerovaných do školení a stravovania.

Z hľadiska štruktúry výdavkov v rámci kategórie „Služby“ je najväčší podiel smerovaný do podpoložky 637005 „Špeciálne služby“. V rokoch 2011-2020 tvorili výdavky na špeciálne služby na MO SR celkovo viac ako polovicu výdavkov v kategórii Služby (56,1 %). (Graf č. 3) Táto podpoložka tvorí najväčšie percento výdavkov na služby nielen v rezorte obrany, ale aj na ostatných ministerstvách SR (v priemere 28,17 %). Poradie nasledujúcich podpoložiek sa už líši. Zatiaľ čo na MO SR boli na druhom a treťom mieste z hľadiska množstva financií v rámci služieb v období rokov 2011-2020 podpoložky 637001 „Školenia, kurzy, semináre, porady, konferencie, sympóziá“ (11,8 %) a 637014 „Stravovanie“ (6,57 %), v ostatných rezortoch boli v priemere na druhom a treťom mieste výdavky na 637004 „Všeobecné služby“ (17,05 %) a 637014 „Stravovanie“ (10,42 %).

Vyše 95% výdavkov MO SR (roky 2011-2020) na služby je rozdelených v 10 najväčších podpoložkách (Graf č. 3). Porovnanie týchto výdavkov s ostatnými rezortami obsahuje Príloha č. 3. V tých podpoložkách, v ktorých je MO SR nad priemerom ostatných rezortov, je tento fakt odôvodniteľný rezortne špecifickými výdavkami (obrné nákupy, zabezpečovanie činnosti OS SR, účasť zástupcov SR v medzinárodných inštitúciách).

Tabuľka č. 1: Rozpočtovo najvýznamnejšie kategórie služieb na MO SR (v mil. EUR)

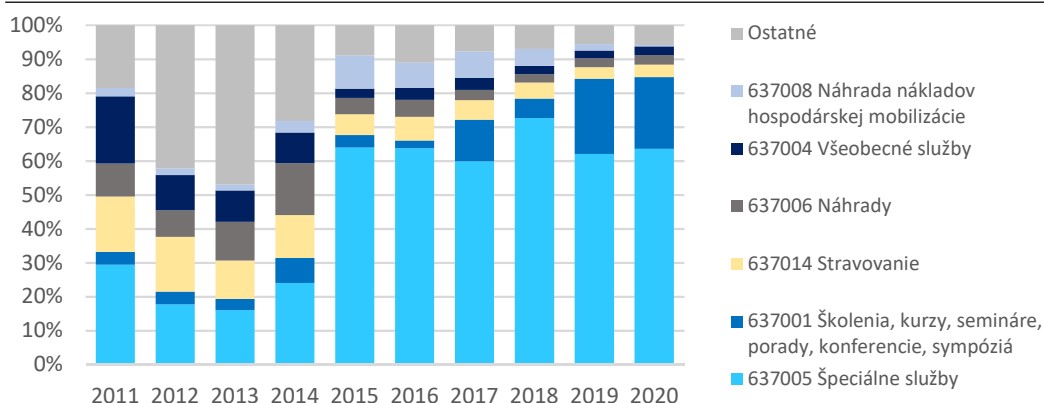
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	SUM
637005 Špeciálne služby	52,91	46,41	56,29	91,88	104,91	110,60	462,99
637001 Školenia, kurzy, semináre, porady, ...	3,01	1,66	11,48	7,39	37,46	36,75	97,76
637014 Stravovanie	5,09	5,07	5,43	5,91	5,81	6,47	33,78
637008 Náhrada nákladov hosp. mobilizácie	8,07	5,42	7,30	6,42	3,23	0,75	31,20
637006 Náhrady	3,99	3,63	2,88	3,16	4,48	4,86	22,99
637004 Všeobecné služby	2,25	2,57	3,30	3,01	3,82	4,33	19,28
637016 Prídela do sociálneho fondu	2,38	2,62	2,73	3,10	3,65	4,46	18,94
637035 Dane	2,62	2,61	2,77	2,66	2,67	3,44	16,78
637012 Poplatky a odvody	0,57	0,48	0,48	0,49	0,69	0,69	3,40
637015 Poistné	0,14	0,46	0,08	0,47	0,45	0,50	2,10
637027 Odmeny zamestnancov mimopracov ...	0,53	0,27	0,27	0,28	0,30	0,30	1,95
637011 Štúdie, expertízy, posudky	0,22	0,23	0,30	0,17	0,55	0,15	1,61

Zdroj: RIS, 2021; ÚSRK, 2021

Štruktúra výdavkov na služby na MO SR

Výdavky na najväčšiu podpoložku, ktorou sú špeciálne služby, je za posledných päť rokov relatívne stabilizovaná z hľadiska ich podielu na celkových výdavkoch na služby v rezorte obrany. V rokoch 2015-2020 tvorili v priemere až 81,2 % výdavkov v kategórii „špeciálne služby“ výdavky na zabezpečenie bezpečnosti a obrany štátu. Z dôvodu utajenia a citlivosti týchto údajov detailnejšia analýza výdavkov nie je možná.

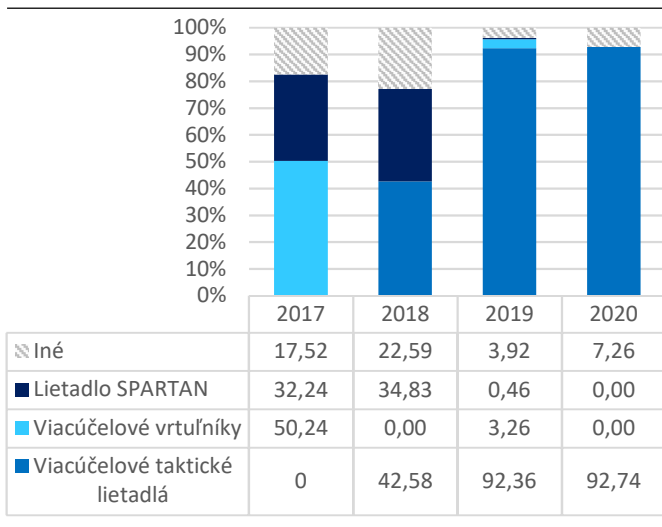
Graf č. 4: Štruktúra výdavkov na služby MO SR – najväčšie kategórie (2011-2020)

Zdroj: RIS, 2021; ÚSRK, 2021

Od roku 2019 rástli výdavky na školenia a kurzy v súvislosti s nákupom lietadiel F-16 a vrtuľníkov UH-60.

Graf č. 5: Najväčšie výdavky na podpoložke 637001 (školenia a kurzy) od roku 2017 (v %)

Zdroj: ÚSRK, 2021

lietadlo C-27J Spartan¹. Tieto tri projekty tvorili v rokoch 2017-2020 v priemere až 87% celkových výdavkov rezortu obrany na školenia a kurzy.

Špecifikom rezortu obrany je, že značná časť výdavkov na služby súvisí s nákupom a údržbou vojenskej techniky. V súvislosti s prebiehajúcou modernizáciou OS SR bude rezort obrany vynakladať na služby spojené s obstarávaním novej vojenskej techniky aj naďalej značnú časť svojho rozpočtu (Tabuľka 2).

Tabuľka č. 2: Kalkulácia výdavkov za služby v projektoch MO SR nad 40 mil. (plánované a bežiacie)

Projekt	Cena za služby	Mena	Pozn.*
BPsVI	98 000	EUR	školenie obsluhy v dvoch cykloch (pre ISTAR), cena s DPH, platba bude uskutočnená po vykonaní všetkých školení, jednorazová platba v roku 2021
ZUZANA 2	50 160	EUR	školenie inštruktorov výcviku 2020, s DPH
	88 200	EUR	školenie inštruktorov dielenských špecialistov 2021, s DPH
UH-60M	9 610 545	USD	výcvik bez DPH (zmluva LO-B-UCI, 9x BH)
	26 276 969	USD	služby bez DPH (zmluva LO-B-UCI, 9x BH)
	3 336 912	USD	výcvik bez DPH (zmluva LO-B-UCQ, 2x nových BH)
	47 658 658	USD	služby bez DPH (zmluva LO-B-UCQ, 2x nových BH)
F-16	148 086 298	USD	výcvik bez DPH
	168 399 279	USD	služby bez DPH
3D radary	3 632 004	EUR	výcvik bez DPH
Spartan	12 819 584	EUR	služby s DPH, splatné do konca roku
	6 606 000	EUR	výcvik s DPH, splatné do konca roku

*výcvik uvádzaný samostatne

Zdroj: MO SR, 2021

¹ V roku 2017 začalo Ministerstvo obrany SR výraznejšie navyšovať rozpočet na obranu a zároveň iniciovalo viaceré modernizačné projekty. V rokoch 2016-2020 narástol podiel výdavkov MO SR na investície do obrany z 15,32 % v roku 2016 na 31,84 % v roku 2020 (členské štáty NATO sa zaviazali dávať na investície do obrany – t.j. najmä modernizačné projekty, minimálne 20% celkového obranného rozpočtu). ([NATO, 2021](#))

Box 1: Výdavky na služby spojené s nákupom 3D rádiolokátorov

Služby súvisiace s nákupom novej vojenskej techniky môžu zahŕňať okrem samotného výcviku a školení personálu aj širokú škálu ďalších aktivít – testovanie, podpora v mieste dislokácie, preprava materiálu na Slovensko, poplatky za manažovanie procesov výroby a požiadaviek slovenskej strany, podpora dodaných systémov na viacročné obdobie (aktualizácie softvéru, technické asistencie, kalibrácie), cestovné náklady na zabezpečenie zmluvy (rokovania s dodávateľmi, vykonávanie rokovaní a pod). Príklad služieb (vrátane ceny) spojených s nákupom 3D rádiolokátorov je uvedený nižšie.

Aktivita	Rok	Platba za položku, € (bez DPH)
Obhliadka stanovišť a dokumentácia FRD (Facilities Requirements Document - Dokument o požiadavkách na vybavenie) z obhliadky	2021	100 001
Sieťové pripojenie ICD definície	2022	1 000 001
Testovanie a doručenie pripojenia k sieti a C4I (vrátane integrácie krypto) pre M-MMR	2023	752 517
Testovanie a doručenie pripojenia k sieti a C4I (vrátane integrácie krypto) pre ELM-2138	2023	350 000
Absolvovanie školení pre inštruktorov, operátorov a technikov pre systémy MMR (M-MMR a S-MMR)	2023	500 000
Absolvovanie školení pre inštruktorov, operátorov a technikov pre systémy ELM-2138	2023	105 000
Absolvovanie školení pre inštruktorov, operátorov a technikov pre systémy RRM C	2023	100 000
Testovanie a doručenie pripojenia k sieti a C4I (vrátane integrácie krypto) pre S-MMR	2023	724 485
Celkovo		3 632 004

Zdroj: MO SR, 2021

Rezort výdavky na externé poradenské služby centralizovane nevykazuje, v dôsledku čoho je náročné vykonať ich spätný monitoring. Zabezpečovanie externých poradenských/konzultačných služieb v rámci rezortu obrany formou obstarávania spadá do kompetencie Úradu pre investície a akvizície (ÚIA). ÚIA podľa vyjadrenia MO SR za posledných 5 rokov neobstarávalo žiadnu službu, ktorá by spadala do tejto kategórie. Externé poradenské služby si ale môžu zabezpečovať aj jednotlivé zložky samostatne, a to formou individuálnych dohôd o pracovnej činnosti s externými spolupracovníkmi (takto bol zabezpečený napr. odborník na geologický prieskum a pod.).

MO SR podľa údajov ÚSRK a RIS nevydáva na podpoložku 637011 „štúdie, expertízy, posudky“², výraznú časť finančných prostriedkov určených na služby. (RIS, 2021; ÚSRK

² Do podpoložky 637011 patria výdavky za všetky druhy posudkov, odborných vyjadrení, ktoré nesúvisia s výstavbou a geologickým prieskumom, analýzy a platby za štúdie a koncepcie všeobecnej nadodvetvovej alebo makroekonomickej povahy, okrem štúdií, expertíz a posudkov týkajúcich sa informačných technológií, ktoré sa klasifikujú na podpoložke 637040. Poradenské služby však môžu byť hrazené aj z podpoložky 637005

2021) Pomerne nízke výdavky na zabezpečovanie externých poradenských služieb možno vnímať pozitívne. Zadávanie zákaziek na externé štúdie je totiž najmä v zahraničí často predmetom kritiky z dôvodu vysokých finančných nákladov smerovaných mimo rezort (hodinová odmena externého konzultanta na Slovensku typicky dosahuje 65 – 115 EUR bez DPH) (ÚHP, 2020), ktoré by inak mohli byť využité na najímanie interných rezortných expertov³. Vypracovanie štúdií a expertíz odborníkmi v rámci rezortu zároveň umožňuje budovať interné know-how a expertnú základňu v štátnej správe⁴.

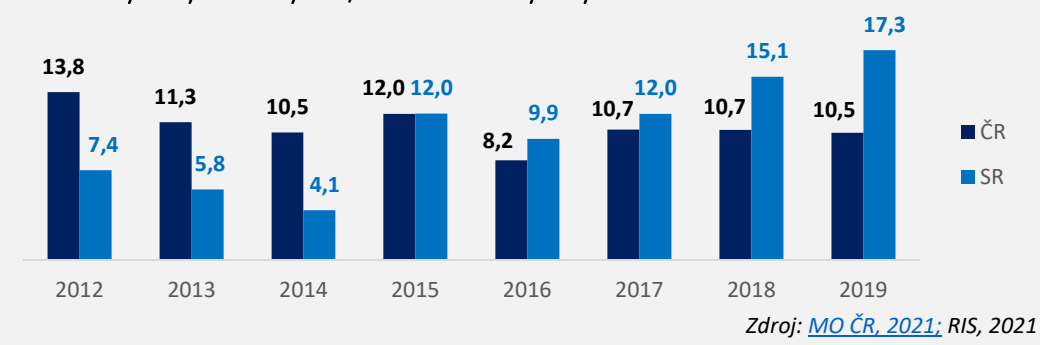
V rámci budúcich procesno-organizačných analýz úradu MO SR je vhodné zhodnotiť financovanie a zabezpečovanie vybraných služieb v rezorte z hľadiska princípu „hodnota za peniaze“ (napr. možnosti centralizácie vybraných služieb v MO SR) s cieľom zefektívniť ich poskytovanie. Útvar vnútorného auditu MO SR (ÚVA MO SR) za posledných 5 rokov nevykonával žiaden audit zameraný na úsporu nákladov na služby v rezorte obrany. V rámci externých auditov ÚVA tiež nemá vedomosť, že by sa takéto audity za posledných 5 rokov vykonali. Externé audity boli zamerané najmä na manažérstvo kvality podľa ISO noriem, BOZP⁵ a certifikačnú autoritu. Iné typy auditov (vládný audit a štatutárny audit) nie sú zamerané na šetrenie výdavkov a zefektívňovanie procesov v rezorte, ale na hodnotenie plnenia úloh kapitolou a na súlad účtovných závierok.

Porovnanie so zahraničím je vzhľadom na nejednotnú kategorizáciu výdavkov len orientačné.

Box 2: V porovnaní s Českou republikou je podiel výdavkov na služby slovenského rezortu obrany o niečo vyšší

V porovnaní s Českou republikou je podiel slovenských výdavkov na služby na celkových bežných výdavkoch rezortu obrany v posledných piatich rokoch (2015-2019) o niečo vyšší (SR 13,2 % vs. ČR 10,4 %). Porovnanie je však len ilustračné a z metodologického hľadiska nepresné vzhľadom na nejednotnú kategorizáciu výdavkov v dostupných zdrojoch (RIS/SR vs. návrhy záverečných účtov kapitoly/ČR). Príloha č. 1 obsahuje prehľad položiek zaradených v kategórii služby v SR (637 Služby) a ČR (516 Nákup služieb). Aj keď sa väčšina položiek zhoduje (napr. výdavky na školenia, kurzy a semináre; stravovanie), existuje aj viacero rozdielov (napr. ČR – zaradenie výdavkov na nájom medzi 516 – nákup služieb, zatiaľ čo SR má pre tieto výdavky samostatnú položku 636).

Graf č. 6: Výdavky na služby v SR/ČR ako % z bežných výdavkov rezortu

– špeciálne služby – dodávateľským spôsobom - napr. ochrana objektov, techniky a materiálov služby poskytnuté formou outsourcingu, notárske, komerčné, právne, advokátske, auditorské, poradensko-konzultačné, služby externého manažmentu na projekty pre čerpanie finančných prostriedkov z EÚ a pod. (MF SR, 2021a)

³ Európska komisia minula medzi rokmi 2016 a 2019 najmenej 462 miliónov EUR na zákazky spoločností PWC, KPMG, Deloitte a EY, ktoré sú známe aj ako tzv. Veľká štvorka. Keďže tieto spoločnosti pracujú ako pre EÚ, tak aj pre súkromných klientov, vo viacerých prípadoch sa objavili podozrenia z možného konfliktu záujmov. (Euractiv, 2021)

⁴ Dôvodom na využívanie externých konzultantských firiem môže byť 1. nedostatočná interná expertíza v danej oblasti, 2. absencia in-house kapacít pre spracovanie požadovaných analýz, 3. snaha priniesť nezávislý pohľad tretej strany do analyzovanej oblasti, 4. prenášanie zodpovednosti za implementáciu nepopulárnych opatrení na analyticky podložené závery spracované treťou stranou (plus tzv. difúzia politickej zodpovednosti). (Ongaro, van Thiel, 2018)

⁵ bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Výhodný outsourcing?

Outsourcing služieb⁶ môže byť efektívnejším riešením zabezpečovania služieb, nejde však vždy o jednoznačne ekonomicky či výkonnostne najlepšie riešenie. Jeho využitie je potrebné zvažovať pre každý prípad individuálne. Outsourcing služieb je na Slovensku aj v zahraničí⁷ často využívaným spôsobom zabezpečovania služieb pôvodne poskytovaných rezortom štátnej správy.

Pri outsourcingu je rozhodujúcim kritériom výberu cena na trhu a interné kapacity rezortu.

Graf č. 7: Insourcing vs. outsourcing – spôsobilosti a cena

CENA NA TRHU	vysoká	Nevyhnutné náklady?	Insourcing
	nízka	Outsourcing	Konkurencieschopnosť s trhom?
		nízke	vysoké
		INTERNÉ KAPACITY / SPÔSOBILOSTI	

Na outsourcing služieb majú vplyv zväčša dva faktory – cena za poskytovanú službu na trhu a schopnosť jej zabezpečenia internými kapacitami (Graf č. 7). V rámci štátnej správy sú týmto spôsobom často zabezpečované najmä stravovacie služby, upratovacie služby a strážne služby⁸.

Zdroj: AÚ MO SR podľa Parker a Hartley, 2003

K outsourcingu pristupujú rezorty najmä v prípade, ak takýto spôsob zabezpečovania služieb prináša:

- vyššiu kvalitu poskytovaných služieb
- nižšie náklady
- vyššiu „hodnotu za peniaze“

Medzi riziká uplatňovania tohto riešenia naopak patrí:

- strata práce zamestnancov vo verejnom sektore
- menšia flexibilita fungovania outsourcovanej služby
- horšia integrácia služieb (outsourcovaná služba s inými službami zabezpečovanými interne)
- strata autonómnosti
- trhové riziká (krach spoločností a pod.)
- korupčné riziká (netransparentný výber poskytovateľov služieb a pod.)
- bezpečnostné riziká (utajované priestory, špecifiká rezortu obrany v oblasti práce s citlivými informáciami a pod.)

Stravovanie patrí na všetkých ministerstvách Slovenskej republiky medzi služby, na ktoré rezorty míňajú najviac finančných prostriedkov. (RIS, 2021) Zároveň ide o službu, pri ktorej je outsourcing pomerne bežnou praxou a pri ktorej je pravdepodobné, že

⁶ Outsourcing definujeme ako spôsob zabezpečovanie služieb pre alebo v mene ministerstva formou zmluvy/dohody s externým súkromným dodávateľom na základe výberového konania. ([Institute for Government, 2020](#))

⁷ V krajinách OECD je na outsourcing služieb vyčleňovaných priemerne 3,4 % celkových vládnych výdavkov ročne. ([OECD, 2021](#))

⁸ Outsourcovať však možno takmer všetky služby vrátane ubytovacích služieb, IT služieb, administratívnych služieb (napr. skartovanie, tlač dokumentov) a pod.

Medzi často outsourcované aktivity na Slovensku aj v zahraničí patria stravovacie, upratovacie alebo strážne služby.

outsourcing môže byť efektívnejší, než interné zabezpečovanie tejto služby⁹. Preto je dobrým príkladom, na ktorom možno porovnať náklady na outsourcing služieb v porovnaní s ich interným zabezpečením v rámci rezortu.

Graf č. 8: Výpočet nákladov na stravnú jednotku zabezpečovanú na MO SR interne

$$S = \frac{HP * PZ + NS + BP}{POR} = \frac{13\,872 * 31 + 421\,973,08 + 83\,000}{251\,000} = 3,73$$

Outsourcing stravovania v sídle ministerstva nebol vyhodnotený ako finančne a ekonomicky najvhodnejšia alternatíva.

S	jednotková cena za stravnú jednotku (obed)*	
HP	ročný hrubý príjem zamestnanca	
PZ	počet zamestnancov	26 (verejná služba) + 5 (prof. vojaci); zabezpečujú objednanie potravín, ich príjem, uskladnenie, vyúčtovanie, nanormovanie a spracovanie jedálneho lístka, výdaj, spracovanie a výdaj hotového jedla
NS	náklady na suroviny / rok	do tejto sumy nie sú započítané náklady na zabezpečenie akcií (občerstvenia, pohostenia, recepcie) - 33 257,29 €/ rok
BP	náklady na bežnú prevádzku / rok	obmena zariadení, plánované a neplánované opravy a revízie, pranie a chemické čistenie, čistiace prostriedky, dopĺňanie riadu, skla a porcelánu, čistenie lapača tukov (v sume sú zahrnuté zvýšené náklady na dezinfekciu a nákup menuboxov počas pandémie Covid-19)
POR	počet vydaných obedov / rok	priemerne 900 – 1100 obedov za deň pri bežnej prevádzke (mimo Covid-19); predpoklad vo výpočte je, že strava sa vydáva len v pracovné dni (t. j. 251 dní za r. 2020)

* náklady na energie, komunálny odpad, vodné a stočné nie je možné vyčíslieť, pretože Stravovacie zariadenie nemá samostatné merače a uvedené komodity sú hradené za celý objekt MO SR. V prípade započítania týchto položiek by bola finálna jednotková cena o niečo vyššia.

Ministerstvo obrany SR zabezpečuje stravovanie zamestnancov a profesionálnych vojakov MO SR a GŠ OS SR vlastnými (internými kapacitami)¹⁰. Stravovanie niektorých útvarov a zložiek OS SR je zabezpečované externe (zväčša formou rámcových dohôd

⁹ Britský think-tank Institute for Government vyhodnocoval výhodnosť outsourcingu 11 služieb – pri 4 z nich (vrátane stravovania/catering) sa outsourcing ukázal byť efektívnejším riešením, než interné zabezpečenie služby. Pri uvedených 4 službách (stravovanie, upratovacie služby, zber odpadu, údržba) sa skúmala efektívnosť outsourcingu približne od 80-tych rokov 20. storočia – analýza ukázala úsporu približne 20% nákladov pri zachovaní kvality poskytovania služieb. V súčasnosti však dochádza k zvyšovaniu konkurencieschopnosti verejného sektora v oblasti poskytovania daných služieb. Aj preto UK postupne prechádza k ich spätnému insourcingu a výhodnosť outsourcingu sa tak nedá hodnotiť univerzálne, ale vždy len na konkrétnych príkladoch. ([Institute for Government, 2020](#))

¹⁰ Stravovanie zamestnancov a profesionálnych vojakov MO SR a GŠ OS SR, v zmysle písmena l), čl.83 Organizačného priadku MO SR č. : OOd-37/2012 zabezpečuje odbor stravovania Hospodárskej správy v Stravovacom zariadení. Okrem toho, na základe dohody zabezpečuje stravovanie Čestnej stráže, Posádkového veliteľstva, Vojenského spravodajstva, Agentúry správy majetku, Vojenskej polície a Polikliniky. Podľa písmena m), čl.83 Organizačného priadku MO SR č. : OOd-37/2012 zabezpečuje aj prípravu a výdaj občerstvenia na recepciách a počas prijatia zahraničných návštev ministra, štátneho tajomníka, náčelníka generálneho štábu, generálneho tajomníka služobného úradu a vo výnimočných prípadoch aj pri zahraničných návštevách ďalších funkcionárov ministerstva a generálneho štábu.

o zmluvnom celodennom stravovaní zabezpečovanom formou dovozu hotového jedla v mieste výkonu). Tabuľka č. 3 obsahuje porovnanie cien za stravnú jednotku (obed) dohodnutú rámcovými zmluvami s externým dodávateľom služby v porovnaní s výpočtom ceny za stravnú jednotku (obed) zabezpečovanú interne.

Tabuľka č. 3: Ceny za stravnú jednotku zabezpečovanú externým dodávateľom (v EUR)

ID ZMLUVY*	DODÁVATEĽ	PRIAMY TOVAR	PRIAME MZDY	OSTATNÉ PRIAME NÁKLADY	VÝROBNÁ RÉŽIA	ZISK	CENA S DPH**	DÁTUM ZVEREJNENIA
3967589	TOP GASTRO, s.r.o	1,47	0,83	0,4	0,5	0,02	3,86	02.04.2019
3963252	Michael Hasák GALAXY	1,47	0,44	0,1	0,45	0,38	3,41	29.03.2019
3376031	Michael Hasák GALAXY	1,38	0,4	0,1	0,40	0,38	3,19	19.03.2018
3262083	Gastrogal – Nitra, s.r.o.	1,47	0,85	0,08	0,14	0,35	3,47	21.12.2017
3256910	TRADIMEX spol. s r.o.	1,47	0,8	0,2	0,52	0,1	3,71	20.12.2017
OUTSOURCING PRIEMER							3,52	
INTERNÉ ZABEZPEČENIE STRAVOVANIA							3,73	

Zdroj: [CRZ, 2021](#)

* porovnávaná bola stravná dávka 1 – obed, do úvahy boli brané zmluvy/rámcové dohody s dátumom zverejnenia 01/2017-05/2021

** ceny podľa najaktuálnejších dodatkov v CRZ (4 z 5 prípadov – r. 2020 – t. j. porovnateľné s kalkuláciou interných cien – tiež za r. 2020)

Outsourcing stravovania sa na základe porovnania konkrétnych príkladov pohybuje približne na rovnakej cenovej úrovni, než interné zabezpečovanie stravovacích služieb.

Cena za interné zabezpečenie stravovania nezahŕňa položky na energie, ktoré nebolo možné vyčísliť, keďže rezort obrany si nevedie štatistiky o spotrebe energie do miery detailu potrebnej pre vyhodnotenie tohto údaju. V prípade externého zabezpečovania stravovania zas k priemernej cene treba pripočítať náklady na bežnú prevádzku stravovacích priestorov, do ktorých externý poskytovateľ stravu dováža (napr. čistenie stravovacích priestorov, umývanie použitého riadu a pod.)

Najvýhodnejšia cena za stravnú jednotku podľa dostupných informácií zo zmlúv na externé zabezpečenie stravovania bola 3,19 EUR s DPH. V prípade očistenia dát o regionálne vplyvy a teoretické uplatnenie tejto sumy na zabezpečenie stravovania zamestnancov a profesionálnych vojakov MO SR v Bratislave by bola celková ročná úspora nákladov na stravovanie 135 540 EUR. Vzhľadom na už spomínané zohľadnenie regionálnych faktorov (napr. vyššie ceny v hlavnom meste), je však uvedená úspora len teoretická.

Rozhodovanie o outsourcingu/insourcingu stravovacích služieb preto musí byť založené na iných, už spomínaných faktoroch – flexibilita služieb, autonómnosť, kvalita poskytovania, ale tiež regionálne trhové podmienky. Zmluvné ceny z Tabuľky 3 sa týkali stravovania posádok v Prešove, Trebišove, Martine, Nitre, Trenčíne, Seredi

a Ružomberku. Pri rovnakých zmluvných podmienkach zabezpečovania stravovania napr. v Bratislave by však táto cena mohla byť vyššia v porovnaní s interným zabezpečením stravovacích služieb ministerstvom (vzhľadom na iné náklady v hlavnom meste v porovnaní s ostatnými regiónmi Slovenska).

V roku 2013, MO SR zvažovalo „outsourcing“ stravovania zamestnancov a profesionálnych vojakov MO SR a GŠ OS SR v priestoroch sídla MO SR v Bratislave. Z ekonomických a sociálnych dôvodov, z dôvodu operatívneho zabezpečenia potrieb ministerstva a GŠ OS SR (hlavne pri zabezpečovaní akcií) a taktiež z dôvodu zabezpečenia stravovania počas krízových situácií mimo času vojny a vojnového stavu a počas vojny a vojnového stavu však napokon táto možnosť nebola realizovaná.

Záver z uvedeného porovnania však nemožno aplikovať univerzálne. Výhodnosť ceny za stravnú jednotku v prípade zabezpečovania služby externe vždy závisí od aktuálnej trhovej ponuky. Podobne individuálne je potrebné pristupovať aj k outsourcingu akýchkoľvek iných služieb v rezorte MO SR – ubytovania, upratovacích služieb, administratívnych služieb (napr. skartovanie materiálov), čistenia a údržby vonkajších plôch, externých poradenských služieb, opravárenských služieb, ochrany objektov a mnohých ďalších¹¹.

¹¹ Napr. v prípade upratovacích služieb – vnútorné priestory (budovy) – si zabezpečuje rezort obrany služby prostredníctvom vlastných zamestnancov. Podobne vonkajšie plochy – kosenie, čistenie, posyp v zimných mesiacoch, odpratávanie snehu a ľadu. Keďže MO SR disponuje aj utajovanými priestormi, pre outsourcing by bolo potrebné posúdiť bezpečnosť takejto formy zabezpečovania služieb.

Referencie

- CRZ (2021), zmluvy Ministerstva obrany SR, <https://www.crz.gov.sk/> (cit. 2021-05-27).
- Euractiv (2021), *Komisia minula takmer pol miliardy eur na poradenské služby externých spoločností*, <https://euractiv.sk/section/buducnost-eu/news/komisia-minula-takmer-pol-miliardy-eur-na-poradenske-sluzby-externych-spolocnosti/>
- Institute for Government (2020), *Government Outsourcing: What Has Worked and What Needs Reform?*, https://www.instituteforgovernment.org.uk/sites/default/files/publications/government-outsourcing-reform-WEB_0.pdf (cit. 2021-06-01).
- MF SR (2021a), *Úplné znenie Metodického usmernenia MF SR k č. MF-010175-2004-42 zo dňa 8. decembra 2004 a vysvetlivky k ekonomickej klasifikácii rozpočtovej klasifikácie*, <https://www.mfsr.sk/sk/financie/verejne-financie/regulacny-komplex-pravnych-noriem-metodicky-ch-postupov-z-oblasti-rozpocetoveho-procesu/rozpocetova-klasifikacia/uplne-znenie-metodickeho-usbmernenia-mf-sr-c-mf/010175/2004-42-zo-dna-8-decembra-2004-vysvetlivky-k-ekonomickej-kl/> (cit. 2021-03-25).
- MF SR (2021b), *Úplné znenie Opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky z 8. decembra 2004 č. MF-010175-2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie*, <https://www.mfsr.sk/sk/financie/verejne-financie/regulacny-komplex-pravnych-noriem-metodicky-ch-postupov-z-oblasti-rozpocetoveho-procesu/rozpocetova-klasifikacia/uplne-znenie-opatrenia-ministerstva-financii-slovenskej-republiky-z-8-decembra-2004-c-mf/010175/2004-42-ktory.html> (cit. 2021-03-25).
- MO ČR (2021), *Resortní rozpočet*, <https://www.mocr.army.cz/finance-a-zakazky/resortni-rozpocet/resortni-rozpocet-5146/> (cit. 2021-03-31).
- MO SR (2018), *Návrh na obstaranie nových taktických stíhacích lietadiel I. časť – neutajovaná*, https://www.mosr.sk/data/files/3669_navrh-na-obstaranie-novych-takticky-ch-stihacich-lietadiel.pdf (cit. 2021-03-25).
- NATO (2021), *Defence Expenditure of NATO Countries (2013-2020)*, https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2021/3/pdf/210316-pr-2020-30-en.pdf (cit. 2021-05-07).
- OECD (2021), *Government at a Glance 2019*, <https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=78413#> (cit. 2021-06-01).
- Ongaro, E. a van Thiel, S. (eds.) (2018), *The Palgrave Handbook of Public Administration and Management in Europe*, Palgrave Macmillan, Londýn.
- Parker, D. a Hartley, K. (2003) *Transaction Costs, Relational Contracting and Public Private Partnerships: a Case Study of UK Defence*, *Journal of Purchasing & Supply Management* 9 (2003), 97–108.
- RIS (2021), *Rozpočtový informačný systém*, (cit. 2021-03-27).
- ÚHP (2020a), *Revízia výdavkov na obranu*, https://www.mfsr.sk/files/archiv/63/revizia_obrana_20200701.pdf (cit. 2021-03-31).

ÚHP (2020b), *Súkromní konzultanti stoja štát minimálne o tretinu viac, ako keby investoval do vlastných ľudí*, <https://e.dennikn.sk/1844123/sukromni-konzultanti-stoja-stat-minimalne-o-tretinu-viac-ako-keby-investoval-do-vlastnych-ludi/?fbclid=IwAR3INbvju7kfl6K6nNzZcgp948HG4NjygmQaXQeQM2WLatw8b3owkCse2fE> (cit. 2021-06-20).

ÚSRK (2021), interná rozpočtová databáza MO SR, (cit. 2021-05-07).

Vyhláška č. 323/2002 Sb. (Vyhláška Ministerstva financí o rozpočtové skladbě), <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-323#p1a> (cit. 2021-03-31).

Príloha č. 1: Klasifikácia podpoložiek v kategórii „Služby“ – Slovenská republika vs. Česká republika

SR*	ČR
637001 Školenia, kurzy, semináre, porady, konferencie, sympóziá	5161 - Poštovní služby
637002 Konkurzy a súťaže	5162 - Služby elektronických komunikací
637003 Propagácia, reklama a inzercia	5163 - Služby peněžních ústavů
637004 Všeobecné služby	5164 - Nájemné
637005 Špeciálne služby	5165 - Nájemné za půdu
637006 Náhrady	5166 - Konzultační, poradenské a právní služby
637007 Cestovné náhrady	5167 - Služby školení a vzdělávání
637008 Náhrada nákladov hospodárskej mobilizácie a intervenčných zásob	5168 - Zpracování dat a služby související s informačními a komunikačními technologiemi
637009 Náhrada mzdy a platu	5169 - Nákup ostatních služeb:
637010 Na úlohy výskumu a vývoja	stravovanie
637011 Štúdie, expertízy, posudky	zdravotnickým zariadeniam
637012 Poplatky a odvody	revízie (autá, komíny)
637013 Naturálne mzdy	skúšobníctvo, kontrola, kalibrácia
637014 Stravovanie	rozhlasové a televízne poplatky
637015 Poistné	očkovania, lekárske vyšetrenia
637016 Prídel do sociálneho fondu	
637017 Provízia	
637018 Vrátenie príjmov z minulých rokov	
637019 Register obnovenej evidencie pozemkov	
637020 Finančné zúčtovanie	
637021 Refundácie	
637022 Osobitné finančné prostriedky	
637024 Vyrovnanie kurzových rozdielov	
637025 Nezrovnalosti	
637026 Odmeny a príspevky	
637027 Odmeny zamestnancov mimopracovného pomeru	
637028 Odstúpenie od kúpnych zmlúv	
637029 Manká a škody	
637030 Preddavky	
637031 Pokuty a penále	
637032 Myné platby	
637033 Zálohy na projekty Európskej únie	
637034 Zdravotníckym zariadeniam	
637035 Dane	
637036 Reprezentačné výdavky	
637037 Vratky	
637038 Nezrovnalosti a iné vratky za prostriedky Európskej únie zaradené do štátneho rozpočtu a za prostriedky spolufinancovania	
637039 Nezrovnalosti za prostriedky Európskej únie zaradené do štátneho rozpočtu nezatriedené v podpoložke 637038	

Národný projekt: Budovanie a posilnenie analytických kapacít v rezorte obrany a zavedenie kľúčových znalostných systémov rezortu. Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

637040 Služby v oblasti informačno-komunikačných technológií

637041 Náhrada za zadržanie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty

637042 Garantované energetické služby

637200 Ostatné

* ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie, položka 637 Služby – podľa podpoložiek

Zdroj: [MF SR, 2021b; Vyhláška č. 323/2002 Sb., 2021](#)

Príloha č. 2: Ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie, položka 637 Služby – podľa podpoložiek, vysvetlivky

637 Služby

Patria sem akékoľvek ďalšie vstupy na činnosť nezaraďené v predchádzajúcich špecifických položkách 631 až 636 realizované dodávateľským spôsobom, resp. na dohodu o vykonaní práce.

637001 Školenia, kurzy, semináre, porady, konferencie, sympóziá

Patria sem napr. výdavky na školenia pracovníkov pri nadobúdaní nehmotného majetku, s výnimkou školení, týkajúcich sa nadobúdania informačno-komunikačných technológií klasifikovaných na podpoložke 637040, ako aj výdavky na prípravu pracovníkov - školenia pre budované prevádzky, účastnícke poplatky usporiadajúcim právnickým osobám pôsobiacim v príslušnej oblasti, stravovacie a ubytovacie výdavky, odmeny za prednáškovú činnosť, nákup materiálu, publikácií a pomôcok na akcie, nájomné za prednáškové priestory, príp. iné náklady na akcie, okrem cestovného, ktoré sa klasifikuje pod 631.

637002 Konkurzy a súťaže

Patria sem napr. výdavky súvisiace s dražbou, športovými podujatiami, kultúrnou činnosťou, vrátane mládežníckych podujatí, na vecné dary pri športových a kultúrnych podujatiach, výdavky na ohňostroj, finančné odmeny za športové a kultúrne podujatia, za spracovanie súťažných podkladov.

637003 Propagácia, reklama a inzercia

Patria sem napr. vizitky, zastúpenie a účasť na výstavách a expozíciách, prepis šotov, novoročné pozdravy.

637004 Všeobecné služby

Dodávateľským spôsobom. Napr. tlač tlačív, máp, osobných dokladov, preukazov, pokynov, cenníkov, brožúr a iných publikácií (aj distribúcia), polygrafické, rozmnožovacie a plánografické služby (napr. razenie a viazanie kníh, dokladov, podkladov prípravnej a projektovej dokumentácie), výroba informačných tabúl. Čistenie vodných tokov (aj kanalizácie, aj prevádzkovanie čističiek odpadových vôd), nakladanie s odpadmi (zber, preprava, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov), poľnohospodárske a lesnícke práce, postrek poľnohospodárskych kultúr vrátane pozberovej úpravy, upratovanie, čistenie, pranie vrátane dezinfekcie, deratizácie, dezinfekcie, informačné služby (monitoring, rešerše, informačný servis, fotoslužby, vrátane xerokópie článkov získaných prostredníctvom Medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby), elektronické prístupové práva (napr. Slov-Lex), veterinárna prevencia a ochrana štátneho územia, odchyt a ošetrovanie zvierat, tlmočnická a prekladateľská činnosť (vrátane prípadnej súvisiacej sprievodcovskej a redakčnej činnosti), externé vyučovanie vrátane vypracovania skúšobných otázok, overovanie spôsobilosti výkonu povolania, starostlivosť o chránené časti prírody vrátane dokumentácie ochrany prírody, sprievodcovskej a strážnej (ochrannej) služby, služieb súvisiacich s ochranou prírody, nahrávanie a ozvučenie pojednávaní, čistenie verejných priestranstiev, kominárske práce, revízie a kontroly zariadení, osobitné štatistické zisťovania, spracovanie účtovníctva a miezd, za vykonanie služby, resp. správu bytového a nebytového hospodárstva správcovským subjektom (napr. s. r. o.), ktorý spravuje byty v osobnom vlastníctve, ale aj byty nájomné – obecné, t. j. vo vlastníctve obce, služby správcovi budovy (tzv. režijné náklady); za uloženie zbraní u polície, administratívne služby. Úprava a výzdoba verejného priestranstva (napr. vlajková výzdoba), šitie, prešívanie, brúsenie, gravírovanie, sklárstvo, stolárstvo,

Národný projekt: Budovanie a posilnenie analytických kapacít v rezorte obrany a zavedenie kľúčových znalostných systémov rezortu. Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

aranžérstvo, iné činnosti poskytované prijímateľom sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb (napr. kadernícke a holičské služby, pedikúra, manikúra, masáže), dekorácie, zhotovenie kľúčov a pečiatok, rámovanie obrazov, sťahovanie a manipulačné práce; služby pri obchodovaní s cennými papiermi prostredníctvom člena centrálného depozitára (Centrálny depozitár cenných papierov Slovenskej republiky), doplnkový predaj devíz, likvidácia prestárlych chemikálií a liekov, opotrebovaných motorových olejov, renovácia pások a tonerov, služby asistenta poslanca.

637005 Špeciálne služby

Dodávateľským spôsobom. Napr. ochrana objektov, techniky a materiálov (aj platby za poskytované služby pri strážení objektov, preprave peňazí a pod. vrátane bezpečnostných služieb), služby poskytnuté formou outsourcingu, prieskumné a projektové práce, archeologický prieskum, geologický prieskum a geologické práce, ktoré súvisia s geologickým prieskumom (nesúvisiace s výstavbou a s úlohami rozvoja vedy a techniky, geodetické práce a kartografické práce nesúvisiace s výstavbou), ekologická asanácia územia (náklady súvisiace s odstraňovaním ekologických havárií). Demolácie a plošné asanácie nesúvisiace s výstavbou. Geometrický plán (aj spracovanie noriem a letecké snímkovanie), notárske, komerčné, právne, advokátske, audítorské, poradensko-konzultačné, služby externého manažmentu na projekty pre čerpanie finančných prostriedkov z EÚ, exekučné, meranie a monitorovanie, typologizácia a pasportizácia, varovací a vyzrozumievací systém civilnej ochrany, vrátane elektrických poplachových sirén a prekládky, meteorológia, vypracovanie metodík, preprava mŕtvol a práce súvisiace s ich odkrytím vrátane patologických vriec, výkony požiarnej techniky, osobná hygiena vojsk, kalibrácia prístrojov a posúdenie techniky, ochrana osobných údajov v informačnom systéme, metrológia a skúšobníctvo, protetické práce, zariadení a prostriedkov požiarnej ochrany, pohrebné trovy (výdavky spojené s pohrebom, napr. v ozbrojených zložkách, obyvateľov zariadení sociálnych služieb, bezdomovcov, utečencov, osôb bez príbuzných), pre žiadateľov o priznanie postavenia utečenca (napr. stravovanie, ubytovanie, pranie, poplatok sociálnemu zariadeniu, školským zariadeniam za dieťa utečenca); rezbárstvo, výroba rekvizít, scénická a kostýmová výprava dodávateľským spôsobom a likvidácia špeciálneho materiálu CO.

637006 Náhrady

Okrem 637007, 637008 a 637009. Napr. za: veci nadobudnuté od fyzických osôb, poskytnutie pomoci, poskytnutú zdravotnú starostlivosť, zavinené protiprávne konanie, zdravotnú starostlivosť nad rámec zákona č. 577/2004 Z. z., poskytnutú liečebno-preventívnu starostlivosť v zmysle medzivládnych dohôd, rekondičné pobyty, preventívnu rehabilitáciu a preventívne lekárske prehliadky, sociálno-psychologický výcvik sociálnych pracovníkov, zdravotnú starostlivosť poskytnutú bezdomovcom, odvodové a prieskumné konania, rekreácie pre občanov umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb, organizáciu výchovno-rekreačných programov pre deti a výchovno-vzdelávacích aktivít pre rómske rodiny, pracovnú silu zo zahraničných miestnych zdrojov pre práce na zastupiteľských úradoch, výkon inšpekcie (kontroly vykonávané daňovými úradmi), úhradu nákladov organizáciám za povinnú prax žiakov a študentov vysokých škôl, za úhradu výdavkov na bývanie v profesionálnej rodine, použitie líčidiel, opravu vlastných hudobných nástrojov len v prípade, ak zamestnávateľ uhradí svojmu zamestnancovi skutočne preukázané výdavky (používa Ministerstvo kultúry SR).

637007 Cestovné náhrady

Cestovné náhrady a cestovné výdavky iným než vlastným zamestnancom. Napr. prísediacim, svedkom, znalcom, členom Súdnej rady SR, členom stráže prírody, tlmočníkom, zadržaným osobám a žiadateľom o priznanie postavenia utečenca bez finančných prostriedkov, osobám vyhosteným z územia SR, stravovanie svedka a zadržaných osôb, osôb predvedených na nástup výkonu trestu, aj ubytovanie svedka v prípade súdneho procesu mimo trvalého bydliska svedka, vojakom dobrovoľnej vojenskej prípravy, s výnimkou profesionálnych vojakov, osobám prizvaným na zasadnutie výboru NR SR, členom poradných orgánov ministra a ostatným (napr. v zmysle zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane), za ubytovanie poslancov v zariadeniach hotelového typu, darcom krvi, za ubytovanie a stravovanie žiakov, za ubytovanie študentov vysokých škôl pri lyžiarskych kurzoch a absolvovaní povinnej praxe, školských exkurziách, školách v prírode a deťom v detských domovoch, za vstupenky pre žiakov - deti v detských domovoch a cestovné pre deti z detských domovov.

Národný projekt: Budovanie a posilnenie analytických kapacít v rezorte obrany a zavedenie kľúčových znalostných systémov rezortu. Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

637008 Náhrada nákladov hospodárskej mobilizácie a intervenčných zásob

Napr. náhrady cenových rozdielov pri obmenách a zámenách hmotných rezerv, mobilizačných rezerv a pohotovostných zásob, doplnenia úbytkov hmotných rezerv a mobilizačných rezerv, mobilizačným vykonávateľom vojenskej správy, nákladov za udržiavanie štátnych hmotných rezerv (aj intervenčných zásob a ich skladovania), uchovania výrobných schopností osobitných zásob. Túto podpoložku používa aj Pôdohospodárska platobná agentúra pri realizácii náhrad.

637009 Náhrada mzdy a platu

Napr. svedkom, prísediacim; náhrada ušlej mzdy zamestnancom na základe súdneho rozhodnutia o neplatnosti výpovede, poslancom, členom komisií a spolupracovníkom obecných zastupiteľstiev a osobám prizvaným na zasadnutie výboru NR SR, paušálna náhrada prísediacim. Ďalej sa tu triedi aj doplatenie rozdielu pri skrátení funkčného platu po skončení dočasného pozastavenia výkonu funkcie a po skončení zaradenia štátneho zamestnanca mimo činnnej štátnej služby a ostatné náhrady mzdy a platu vyplývajúce z osobitných predpisov.

637010 Na úlohy výskumu a vývoja

Výdavky štátneho rozpočtu na riešenie úloh výskumu a vývoja podľa zákona č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov. Patria sem aj výdavky rozpočtových a príspevkových organizácií a verejných vysokých škôl na spoluprácu s ostatnými organizáciami a pracoviskami výskumu a vývoja na riešení úloh výskumu a vývoja.

637011 Štúdie, expertízy, posudky

Patria sem výdavky za všetky druhy posudkov, odborných vyjadrení, ktoré nesúvisia s výstavbou a geologickým prieskumom, napr. znalecké, oponentské, expertízne, rozборы (aj vody), územné plány a lesné hospodárske plány, ak nespĺňajú kritériá obstarania dlhodobého nehmotného majetku z kapitálových výdavkov, analýzy a platby za štúdie a koncepcie všeobecnej nadodvetvovej alebo makroekonomickej povahy, za služby privatizačných poradcov, okrem štúdií, expertíz a posudkov týkajúcich sa informačných technológií, ktoré sa klasifikujú na podpoložke 637040.

637012 Poplatky a odvody

Napr. za vedenie účtov, manipulačné (iné ako na 653001), správne, súdne, notárske, uloženie odpadu, vypúšťanie odpadových vôd do povrchových vôd a odbery podzemných vôd, váženie vozidiel, znečistenie ovzdušia, očkovanie psov, víza, odvod za neplnenie povinného podielu zamestnávania občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, odťahovanie a úschovu zaistených motorových vozidiel, úschovu vecí zadržaných osôb, zmluvne dohodnutý poplatok z tržieb, ochranným autorským zväzom, požičovné (za filmy, diapozitívy, videokazety, výpožičky kníh získaných prostredníctvom Medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby, atď.), platobný styk - výdavky spojené s realizáciou platobného styku pre klientov Štátnej pokladnice, výplatu dividend a iné výdavky charakteru platby, odvod finančných prostriedkov na základe rozhodnutia Úradu vládneho auditu, okrem rozhodnutia, ktoré sa týka prostriedkov Európskej únie podľa § 2 písm. e) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, prostriedkov spolufinancovania zo ŠR a prostriedkov uvedených v podpoložke 637025, platby za postúpené pohľadávky na poistnom zdravotných poisťovní, Sociálnej poisťovne a daňových úradov. Ak musí zamestnanec na pracovnej ceste zo závažných dôvodov meniť pridelenú menu za inú, je to potrebný vedľajší výdavok a klasifikuje sa pod položkou 631.

637013 Naturálne mzdy

Napr. na ošatenie, úpravu zovňajšku, potraviny, ktoré poskytuje zamestnávateľ zamestnancovi vo forme naturálnej, používanie vlastných hudobných nástrojov, vlastných frakov, smokingov, večerných dámskych šiat, disciplinárne odmeny profesionálnym vojakom (vo forme vecného daru).

637014 Stravovanie

Všetky výdavky na stravovanie podľa platných predpisov, okrem stravného klasifikovaného v rámci cestovného pod 631 a výdavkov na prevádzku vlastnej jedálne, ktoré sa triedia pod príslušnými položkami podľa ich charakteru. Patrí sem aj nákup stravovacích poukážok pre vlastných zamestnancov.

Národný projekt: Budovanie a posilnenie analytických kapacít v rezorte obrany a zavedenie kľúčových znalostných systémov rezortu. Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

637015 Poistné

Hradené v zmysle platných predpisov, okrem poistenia motorových vozidiel, ktoré sa klasifikuje pod 634 a poistného do poistných fondov, ktoré patrí pod 620.

637016 Prídel do sociálneho fondu

V tejto podpoložke sa klasifikuje tvorba a čerpanie sociálneho fondu podľa zákona NR SR č. 152/1994 Z. z. o sociálnom fonde v znení neskorších predpisov. Tie subjekty verejnej správy, ktoré majú pre účely sociálneho fondu zriadený osobitný účet v banke, klasifikujú na tejto podpoložke tvorbu sociálneho fondu. Ak subjekty verejnej správy vedú sociálny fond na osobitnom analytickom účte, na tejto podpoložke sa klasifikuje čerpanie sociálneho fondu.

637017 Provízia

Napr. za stravovacie poukážky, predaj bytov.

637018 Vrátenie príjmov z minulých rokov

637019 Register obnovenej evidencie pozemkov

637020 Finančné zúčtovanie

Napr. používa kapitola Všeobecnej pokladničnej správy, príspevková organizácia.

637021 Refundácie

Aj výdavky za zdravotné služby poskytnuté inými poisťovňami alebo právnymi subjektmi (zdravotné poisťovne).

637022 Osobitné finančné prostriedky

Používa Policajný zbor, Slovenská informačná služba, Zbor väzenskej a justičnej stráže, Železničná polícia, Ministerstvo vnútra SR, Vojenské spravodajstvo a Colná správa SR.

637024 Vyrovnávanie kurzových rozdielov

Používajú štátne rozpočtové organizácie.

637025 Nezrovnalosti

Používa prijímateľ zo sektora verejnej správy a kapitola Všeobecnej pokladničnej správy pri úhrade nezrovnalostí a iných vratiek za prostriedky Európskej únie, ktoré sa nezaraďujú do príjmov štátneho rozpočtu napr. programy európskej územnej spolupráce, programy SAPARD, ISPA, PHARE, Prechodný fond, Švajčiarsky finančný mechanizmus, Finančný mechanizmus EHP a Nórsky finančný mechanizmus.

637026 Odmeny a príspevky

Napr. poslancom obecných zastupiteľstiev a poslancom zastupiteľstiev vyšších územných celkov a členom samosprávnych orgánov, vrátane odmien ďalších členov komisií obecného zastupiteľstva, členom komisií vyšších územných celkov, matrikárom, sobášiacim, odmeny podľa autorského zákona, členom Rady pre vysielanie a retransmisiiu, na civilné odievanie zamestnancov v služobnom pomere podľa osobitných predpisov, výkonnostný stravovací príspevok vrátane výdavkov na kondičnú prípravu a regeneráciu športovej reprezentácie, darcom krvi, odmeny obvineným a odsúdeným (zákon č. 475/2005 Z. z.) .

637027 Odmeny zamestnancov mimopracovného pomeru

637028 Odstúpenie od kúpnych zmlúv

637029 Manká a škody Nerozpočtuje sa.

637030 Preddavky

Podpoložka sa nerozpočtuje, používa sa pre triedenie výdavkov v priebehu rozpočtového roka.

Národný projekt: Budovanie a posilnenie analytických kapacít v rezorte obrany a zavedenie kľúčových znalostných systémov rezortu. Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

637031 Pokuty a penále

Triedia sa tu pokuty, penále a iné druhy sankcií podľa osobitných predpisov.

637032 Mylné platby

Nerozpočtuje sa.

637033 Zálohy na projekty Európskej únie

Na zálohové platby prostriedkov Európskej únie a prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie v súlade so systémom finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu. Patria sem aj zálohové platby na komunitárne programy. Zúčtovanie zálohovej platby sa vykoná na príslušných podpoložkách, resp. položkách ekonomickej klasifikácie podľa skutočnej realizácie výdavkov. Na tejto podpoložke sa vykazujú aj nepriame výdavky v prípade uplatnenia paušálnej sadzby v rámci realizácie projektov Európskej únie vo vzťahu k riadiacemu orgánu.

637034 Zdravotníckym zariadeniam

Lekárňam, výdajniam zdravotníckych pomôcok, očným optikám, opravovniam zdravotníckych pomôcok, primárnym ambulantným lekárom, ambulantným lekárom špecialistom, agentúram domácej ošetrovateľskej starostlivosti, poskytovateľom lekárskej starostlivosti prvej pomoci, poskytovateľom spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek, dialyzačným centrámi, poliklinikám, poskytovateľom kombinovanej starostlivosti, zariadeniam ústavnej zdravotnej starostlivosti, poskytovateľom dopravnej zdravotnej služby, poskytovateľom rýchlej zdravotnej pomoci, kúpeľom, poskytovateľom leteckej záchrannej služby, iným (napr. pohrebné služby).

637035 Dane

Napr. miestne dane a miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, úhrady za služby verejnosti v oblasti rozhlasového a televízneho vysielania poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska. Patrí sem aj úhrada DPH na obstaranie tovarov a služieb v rámci výkonu predmetu činnosti, v ktorej rozsahu je organizácia platiteľom DPH. Na uvedenej podpoložke sa vzájomne započítavajú príjmy z prijatej DPH a vráteného nadmerného odpočtu s výdavkami na úhradu DPH (vrátane štátnej rozpočtovej organizácie v súlade s § 22 ods. 3 zákona č. 523/2004 Z. z.). Pri prenesenej daňovej povinnosti na príjemcu plnenia v prípade, že si príjemca plnenia nemôže uplatniť odpočet DPH, triedi DPH na vecne príslušnej podpoložke. Ak organizácia nie je platiteľom DPH a obstaráva majetok z iného členského štátu, zaplatená DPH na území Slovenskej republiky sa triedi na vecne príslušnej podpoložke.

637036 Reprezenačné výdavky

Napr. výdavky na reprezenačné účely zabezpečované prostredníctvom cateringovej spoločnosti, resp. reštauračným zariadením. Patria sem aj ostatné výdavky spojené s pobytom oficiálnych hostí za ubytovanie, dopravu, tlmočenie a za vstupné na kultúrny program a kultúrne podujatie.

637037 Vratky

Napr. vrátenie nevyčerpaných prostriedkov z bežných príspevkov, dotácií, transferov okrem vratiek uvedených v podpoložkách 637025 a 637038, podpoložku použije obec a vyšší územný celok pri vrátení preplatkov zo zúčtovania do štátneho rozpočtu.

637038 Nezrovnalosti a iné vratky za prostriedky Európskej únie zaradené do štátneho rozpočtu a za prostriedky spolufinancovania

Používa prijímateľ zo sektora verejnej správy, partner zo sektora verejnej správy alebo sprostredkovateľský orgán zo sektora verejnej správy (ktorý môže realizovať platby prijímateľovi v prípade globálnych grantov) z dôvodu neoprávneného čerpania prostriedkov Európskej únie podľa § 2 písm. e) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a prostriedkov spolufinancovania zo SR pri úhrade nezrovnalostí a iných vratiek [(najmä vrátenie nezúčtovanej zálohovej platby, vrátenie nezúčtovaného predfinancovania, vrátenie prostriedkov vo výške príjmu vytvoreného z projektu, vrátenie v súlade so zmluvou o NFP, vrátenie nezúčtovaného preddavku, vrátenie prostriedkov nepoužitých prijímateľom - finančné nástroje, penále (úroky z omeškania)] na samostatný účet platobného orgánu/certifikačného orgánu, ktorým je Ministerstvo financií SR alebo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR alebo na

Národný projekt: Budovanie a posilnenie analytických kapacít v rezorte obrany a zavedenie kľúčových znalostných systémov rezortu. Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

samostatný účet Pôdohospodárskej platobnej agentúry alebo na príjmový účet platobnej jednotky, na príjmový účet Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR alebo na príjmový účet Pôdohospodárskej platobnej agentúry. Podpoložku používa aj kapitola Všeobecná pokladničná správa, riadiaci orgán/sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom/ sprostredkovateľský orgán alebo iný subjekt verejnej správy, ktorý je dlžníkom za nezrovnalosť alebo vratku, pri úhrade nezrovnalostí alebo iných vratiek za prostriedky Európskej únie podľa § 2 písm. e) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a za prostriedky spolufinancovania zo ŠR na samostatný účet platobného orgánu/certifikačného orgánu, ktorým je Ministerstvo financií SR alebo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR alebo na samostatný účet Pôdohospodárskej platobnej agentúry/Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR alebo na príjmový účet platobnej jednotky, na príjmový účet Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR alebo na príjmový účet Pôdohospodárskej platobnej agentúry. Podpoložku nepoužíva partner zo sektora verejnej správy pri úhrade nezrovnalosti alebo vratky na účet prijímateľa.

637039 Nezrovnalosti za prostriedky Európskej únie zaradené do štátneho rozpočtu nezatriedené v podpoložke 637038

Vzhľadom na to, že všetky nezrovnalosti sú klasifikované na podpoložke 637038, podpoložka 637039 sa nepoužíva.

637040 Služby v oblasti informačno-komunikačných technológií

Patria sem napr. výdavky na školenia pracovníkov pri nadobúdaní nehmotného IT majetku, výdavky za vytvorenie a údržbu intranetových a internetových web stránok, výkony IT (informačných technológií, spracovanie zostáv, prehľadov z dátových údajov), štúdií, expertíz a posudkov týkajúcich sa informačných technológií.

637041 Náhrada za zadržanie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty

Podpoložku používa daňový úrad pre klasifikovanie finančnej náhrady za zadržanie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty počas daňovej kontroly.

637042 Garantované energetické služby

Na uvedenej podpoložke sa klasifikujú prevádzkové platby za garantované energetické služby a odplata za prevod vlastníckych práv v prípade riadneho ukončenia zmluvy v konečný deň. Ostatné súvisiace výdavky sa klasifikujú na vecne príslušných podpoložkách.

637200 Ostatné

Uvedenú podpoložku používa kapitola Všeobecná pokladničná správa pri rozpočtovaní výdavkov vzhľadom na jej osobitné postavenie.

Zdroj: [MF SR, 2021a](#)

Príloha č. 3: Medzirezortné porovnanie výdavkov najväčších podpoložiek v položke služby (2011-2020) – poradie MO SR

637005 Špeciálne služby	100	637004 Všeobecné služby	100	637014 Stravovanie	100	637011 Štúdie, expertízy, posudky	100	637027 Odmeny zamestnancov mimopracovného pomeru	100
MO SR	28,5	MZ SR	26,5	MV SR	42,2	MV SR	56,1	MŠVVaŠ SR	26,0
MF SR	16,4	MPRV SR	14,7	MZ SR	13,5	MPRV SR	8,7	MZ SR	12,6
MPRV SR	14,3	MŠVVaŠ SR	12,9	MO SR	9,0	MS SR	7,2	MPSVR SR	10,8
MŽP SR	7,6	MV SR	12,2	MPSVR SR	8,8	MDV SR	6,3	MV SR	9,9
MS SR	5,8	MK SR	7,0	MF SR	6,8	MŽP SR	4,5	MK SR	8,9
MDV SR	5,5	MPSVR SR	4,9	MS SR	5,5	MF SR	4,4	MŽP SR	7,6
MK SR	4,4	MO SR	4,4	MK SR	3,7	MŠVVaŠ SR	3,4	MF SR	5,6
MV SR	4,1	MF SR	4,1	MPRV SR	3,4	MPSVR SR	2,6	MH SR	3,9
MPSVR SR	3,5	MŽP SR	3,7	MŠVVaŠ SR	2,3	MZ SR	1,8	MPRV SR	3,7
MZ SR	3,4	MS SR	3,3	MŽP SR	2,1	MIRRI	1,6	MS SR	3,5
MŠVVaŠ SR	2,7	MDV SR	3,1	MDV SR	1,2	MH SR	1,3	MIRRI	2,4
MZVaEÚ SR	2,0	MH SR	1,6	MH SR	0,9	MO SR	1,2	MDV SR	1,9
MH SR	1,2	MZVaEÚ SR	1,5	MZVaEÚ SR	0,4	MK SR	0,7	MZVaEÚ SR	1,8
MIRRI	0,7	MIRRI	0,3	MIRRI	0,1	MZVaEÚ SR	0,2	MO SR	1,3
637035 Dane	100	637016 Prídel do sociálneho fondu	100	637001 Školenia, kurzy, semináre, porady, konferencie, sympóziá	100	637006 Náhrady	100	637008 Náhrada nákladov hospodárskej mobilizácie a intervenčných zásob	100
MZ SR	27,9	MV SR	32,3	MO SR	47,5	MV SR	36,0	MO SR	38,2
MV SR	21,5	MZ SR	13,2	MV SR	10,2	MO SR	25,4	MH SR	23,9
MO SR	17,9	MO SR	12,7	MŠVVaŠ SR	9,8	MZVaEÚ SR	20,3	MDV SR	16,8
MK SR	7,3	MS SR	12,1	MF SR	8,4	MPSVR SR	5,8	MZ SR	13,9
MPRV SR	5,7	MF SR	8,2	MPSVR SR	7,3	MZ SR	4,5	MV SR	4,4
MŽP SR	5,3	MPSVR SR	7,5	MZ SR	2,9	MS SR	2,4	MŽP SR	1,7
MS SR	5,3	MPRV SR	3,0	MŽP SR	2,6	MF SR	2,0	MPRV SR	1,0
MPSVR SR	2,4	MK SR	2,7	MDV SR	2,5	MDV SR	1,8	MPSVR SR	0,1
MF SR	2,2	MŠVVaŠ SR	2,5	MPRV SR	2,4	MŽP SR	0,5		
MŠVVaŠ SR	1,9	MŽP SR	1,9	MH SR	2,0	MK SR	0,3		
MDV SR	0,9	MDV SR	1,5	MZVaEÚ SR	1,5	MH SR	0,3		
MH SR	0,9	MH SR	1,1	MS SR	1,3	MŠVVaŠ SR	0,3		
MZVaEÚ SR	0,6	MZVaEÚ SR	1,0	MK SR	0,8	MPRV SR	0,3		
MIRRI	0,1	MIRRI	0,3	MIRRI	0,7	MIRRI	0,0		

Zdroj: RIS, 2021

Národný projekt: Budovanie a posilnenie analytických kapacít v rezorte obrany a zavedenie kľúčových znalostných systémov rezortu. Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.